

**Onze hulp is in de naam des Heren
die de hemel en de aarde gemaakt heeft,
die trouw is en trouw blijft
en niet laat varen het werk van zijn handen.
Genade zij u en vrede van God onze Vader
en van onze Here Jezus Christus,
in de gemeenschap van en met de Heilige Geest.**

- * gebed om de Heilige Geest
- * bijbellezingen: O.T. Jer. 6:16-19
N.T. Gal. 1:6-10
- * lied 598:1,3 en 4 *Heugelijke tijding...*
- * preek n.a.v. Psalm 119:11

Ik berg uw woord in mijn hart, opdat ik tegen U niet zondige.

- * lied 201:1, 3 en 4 *Wij geven het niet over...*
- * gebed/voorbede
- * slotlied 801:1-3 *O heilig Lam van God...* **collecte**
- * zegenbede
- * vervolg slotlied 801:4

***De Here zegent ons en de Here behoedt ons.
De Here doet zijn aangezicht over ons lichten en is ons genadig.
De Here verheft zijn aangezicht over ons en geeft ons zijn vrede.***

Schriftlezingen:

Jer. 6:16-19

16 Zo zegt de HERE: Gaat staan aan de wegen, en ziet en vraagt naar de oude paden, waar toch de goede weg is, opdat gij die gaat en rust vindt voor uw ziel; maar zij zeggen: **Wij willen die niet gaan.** 17 Ook heb ik wachters over u gesteld: Luistert naar het geklank der bazuin; maar zij zeggen: **Wij willen niet luisteren.** 18 Daarom hoort, o volkeren, en weet, o vergadering, wat in hen is. 19 Hoor, gij aarde, zie, ik breng onheil over dit volk, de vrucht van hun eigen overleggingen, want zij luisteren niet naar **mijn** woorden, en **mijn** wet verwerpen zij.

Gal. 1:6-10

6 Het verbaast mij, dat gij u zo schielijk van degene, die u door de genade van Christus geroepen heeft, laat afbrengen tot een ander evangelie, 7 en dat is geen evangelie. Er zijn echter sommigen, die u in verwarring brengen en het evangelie van Christus willen verdraaien. 8 Maar ook al zouden wij, of een engel uit de hemel, [u] een evangelie verkondigen, afwijkend van hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt! 9 Gelijk wij vroeger reeds gezegd hebben, zeg ik thans nog eens: indien iemand u een evangelie predikt, afwijkend van hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt! 10 Tracht ik thans mensen te winnen, of God? Of zoek ik mensen te behagen? Indien ik nog mensen trachtte te behagen, zou ik geen dienstknecht van Christus zijn.

Tekst:

Psalm 119:11

Ik berg uw woord in mijn hart, opdat ik tegen U niet zondige.

Een commentator noemde deze psalm vanwege de lengte ervan 'de reus onder de psalmen'. Deze psalm is immers de langste van al de 150 psalmen en vormt bovendien ook nog eens het langste hoofdstuk van heel de bijbel.

Bij zorgvuldige lezing en overdenking van heel de psalm (wat ik u heus kan aanraden) blijkt psalm 119 niet alleen een 'reus onder de psalmen' vanwege de lengte, maar ook 'een reus onder de psalmen' als het gaat om de bijzondere opbouw en inhoud van deze psalm. Terwijl daarbij vastgesteld kan worden, dat juist die bijzondere opbouw, de bijzondere inhoud onderstreept, benadrukt, accentueert.

Wat de inhoud aangaat en dan juist het bijzondere daarvan, verwijs ik naar de gekozen tekstplaats: *Ik berg uw woord in mijn hart, opdat ik tegen U niet zondige.* (Kent u het memoriseren van Gods woord? Dat je een tekst uit het hoofd leert? Doe dat eens met deze tekst – hier en nu!). Ik herhaal de tekst en onderstreep de inhoud: *Ik berg uw woord - het beste bezit, in mijn hart – de beste plaats, opdat ik tegen u niet zondige – het beste doel.* Voor ik hier verder op doorga – op de inhoud, nog kort enkele opmerkingen ten aanzien van het bijzondere qua opbouw van psalm 119.

Wanneer u goed kijkt naar deze psalm, dan zal u opvallen dat deze psalm 22 strofes telt van elk telkens 8 verzen. Die 22 strofes corresponderen met de 22 lettertekens van het Hebreeuwse alfabet. In de Nederlandse vertaling van de Hebreeuwse tekst wordt jammer genoeg niet zichtbaar dat elke strofe met een van de lettertekens van het Hebreeuwse alfabet begint. En dat dit betreffende letterteken vervolgens in het beginwoord van *elk* van de acht, die strofe vormende verzen terugkeert. Zo begint dus de eerste strofe met het eerste letterteken van het Hebreeuwse alfabet, *de alef* en elk beginwoord van de acht, die strofe vormende verzen begint met de alef. De psalm eindigt met het laatste letterteken van het Hebreeuwse alfabet, *de tau* en zo ook elk beginwoord van de 8, deze strofe vormende verzen. De bekende Duitse vrome theoloog Johann Albrecht Bengel (1687-1752) stelde vast dat in de oorspronkelijke Hebreeuwse tekst bovendien de Godsnaam Jahweh 22 keer voorkomt.

Bijzondere gegevens, die niet alleen aangeven dat we te maken hebben met een kundig poëet, maar tegelijk en bovenal met iemand die zich *heel* bewust was van wat hij schreef en het wat hij schreef welbewust benadrukte *met* en *in* hoe hij het schreef. De bijzondere opbouw beklemtoont dat er over de inhoud is nagedacht en dat de inhoud allereerst voor de dichter zelf bijzonder is!

Wat is de inhoud?

Onze tekst geeft dat, zoals we zagen, kort en bondig aan: *het Woord* - de betekenis dáárvan (*het beste bezit*) en de plaats die het vraagt (*het hart*) en het doel dat het heeft (*het beste doel*). Psalm 119 is één groot getuigenis van de psalmist op het Woord van God. In het gebruik van het Hebreeuwse alfabet laat de dichter zien dat je héél de taal nodig hebt om dat getuigenis uit te drukken, om het Woord te kunnen *bezigen*. In bijna al de verzen van psalm 119 refereert de dichter aan het Woord terwijl hij zich daarbij bedient van een aantal verschillende synoniemen. Zo spreekt hij van 'wet' (*torah*), 'getuigenis', 'weg' (*edot*), 'bevel' (*piqudim*), 'inzetting' (*huqqim*), 'gebod' (*miswot*), 'verordening' (*mispatim*), 'belofte' (*imra*) en 'woord' (*dabar*) daarmee de verscheidenheid aangevend waarin God zich openbaart. De 22 keer dat de naam Jahweh (nb. Ik ben) voorkomt, onderstreept de verbondenheid van God en het Woord (*Ik ben verbonden*). Laat niet het Nieuwe Testament ons weten dat God en het Woord in Jezus Christus één zijn en dat juist onze verhouding tot het Woord - wat ook de omgang ermee inhoudt - de liefde tot de Drie-enige God uitdrukt? Zegt Jezus niet (let op de voor zich sprekende *ontkennende* vorm waarin Hij spreekt!): *Wie Mij niet liefheeft bewaart mijn woorden niet...* (Joh. 14:24).

Niet alleen benadrukt de bijzondere opbouw van Psalm 119 dat de dichter zelf over het Woord in al zijn verscheidenheid heeft nagedacht - een nadenken dat hij binnen de psalm omschrijft als 'overdenken' (vers 48) -, hij gebruikt tenminste enkele in het oog springende begrippen die dat nadenken in het bijzonder karakteriseren. Zo spreekt hij over 'verlustigen' (vers 47) en zelfs over 'smachten' (vers 81 en vers 123). Verlostigen bergt in zich 'verheugen', 'plezier hebben aan', terwijl 'smachten' een vurig verlangen uitdrukt (denk aan het dorstige hert van psalm 42 dat naar water verlangt). Dit overdenken, verlostigen en smachten tonen aan dat voor de dichter de inhoud - Het Woord - van onschatbare en onmisbare waarde is. *Ik verblijd mij over uw woord als iemand die rijke buit vindt* (vers 162). Daarbij komt nog eens dat de inhoud – het Woord, de rijke buit – hem dag (vers 97) en nacht (vers 55) bezig houdt. Hij staat er zelfs in de nacht voor op om aan het verlostigen gestalte te geven: *Te middernacht sta ik op om U te loven wegens uw rechtvaardige verordeningen* (vers 62)! *Uw inzettingen zijn mij tot snarenspeel* (vers 54). Hij heeft in het Woord onder al de gebruikte synoniemen een schat van grote waarde ontdekt. Hoe? In vers 18 horen we de psalmdichter vragen: *ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe... Wat? de wonderen uit uw wet* (vers 18). Dan hoor je Jezus bidden in Joh. 17:17 *Heilig hen in uw waarheid, uw woord is de waarheid.*

Wist u dat de dichter van Psalm 119 begint met een zaligspreking die herinnert aan wat de dichter van Psalm 1 zegt? De laatste zegt in vers 1 en 2 van Psalm 1: *Welzalig de man die niet wandelt in de raad der goddelozen, die niet staat op de weg der zondaars, noch zit in de kring der spotters; maar aan des HEREN wet zijn welgevallen heeft, en diens wet overpeinst bij dag en bij nacht.* Misschien is hij bekend geweest met dit Woord, in elk geval kent hij het als praktijk en vanuit die praktijk zegt hij bijna gelijklopend: *Welzalig... die in de wet des HEREN gaan. Welzalig... die zijn getuigenissen bewaren, die Hem van ganser harte zoeken.*

De door de dichter van psalm 119 gebruikte zaligspreking (in een meervoud) wijst op *de veelheid* van zegen die er gelegen is in het houden van het Woord, een zaak die nadrukkelijk bij herhaling in deze psalm wordt benadrukt. De psalm waarschuwt voor de *via mundi* – de weg van de wereld, de *via carnis* – de weg van het vlees en de *via satana* – de weg van de duivel. Die genoemde wegen staan tegenover de *via Domini* – de weg van God en hierbij geldt: *Uw woord is een lamp voor mijn voet en een licht op mijn pad* (vers 105). Wanneer je de Psalm doorleest, ontdek je dat Het Woord in al zijn verscheiden synoniemen niet alleen 'rijdom' geeft (vers 14), maar 'leven' (vers 37), 'ruimte' (vers 45), 'bevrijding van ongerechtigheid' (vers 133). Uit Psalm 119 blijkt dat het Woord het gouden ABC is van én voor wie God volgt en liefheeft en expliciet voor de jongere is het Woord de gids tot een leven in reinheid - horen jullie dat?! Maar ook wij ouderen: kennen we de tekst nog? *Ik berg uw woord in mijn hart, opdat ik tegen U niet zondige.* Is dat voor u, jou en mij als christen het levensmotto? Kennen wij het Woord als het ABC voor en in ons leven? Is het Woord voor ons wat het was voor de dichter van psalm 119?

Toen God in antwoord op zijn gebed (vers 18) 'zijn ogen ontdekte' (*Ontdek mijn ogen, opdat ik aanschouwe de wonderen uit uw wet*), zag de dichter van Psalm 119 dat het Woord, met welke synoniem ook aangegeven, rechtvaardig is (vers 7, 75, 123, 138, 144 en 172), betrouwbaar en waarheid (vers 160), onwankelbaar en voor eeuwig vastgesteld (vers 89-91 en vers 152), onuitputtelijk, onbegrensd en wonderbaar (vers 96 en vers 129). Zijn zo 'ontdekte ogen' brachten bij hem een diep Godsbesef teweeg, in die zin, dat er in ouderwetse klinkende bewoording gesproken kan worden van 'vreze des Heren' (vers 120 en vers 161). Hij hoorde in het Woord de stem van God en dat bracht bij hem diepe eerbied teweeg, diep 'ontzag' (*geloofd zij God met diepst ontzag... psalm 68:10/379*) – wat de Engelsen zo typerend en treffend weergeven met 'awesome'. Kennen wij dat gevoel? Het staat haaks op wat Jezus zegt in de rede over de laatste dingen, Mattheüs 24:12, en wat typerend voor zeker onze tijd moet heten: *En omdat de wetsverachting toeneemt* - ontzag voor het Woord, voor God - *zal de liefde van de meesten verkillen.* Laten we voor we op het NU ingaan, de tekst van vanmorgen - *Ik berg uw woord in mijn hart, opdat ik tegen U niet zondige* - actualiseren (ze staat immers niet voor niets in de tegenwoordige tijd!), eerst een moment stilstaan bij de twee gelezen Schriftgedeelten uit Jeremia en Galaten.

Deze Schriftgedeelten bepalen ons bij allereerst twee figuren in twee verschillende tijdsgewrichten, één uit het Oude Testament, de profeet Jeremia en één uit het Nieuwe Testament, de apostel Paulus. Vervolgens confronteren zij, Jeremia en Paulus, ons in de betreffende Schriftgedeelten met hun tijd van toen en in het bijzonder daarbinnen met... *de gelovige* van toen en wel met name met hun geestelijke instelling en positie. Opmerkelijk met betrekking tot zowel Jeremia als Paulus is niet alleen dat beiden vóór hun geboorte voor Gods dienst bedoeld en afgezonderd blijken te zijn (Jer. 1:5, Gal. 1:15,16), maar vooral dat beiden van Gods kant met het oog op hun dienst vooraf geconfronteerd zijn met... te verwachten lijden. Tegen Jeremia zegt God: *'vrees niet voor hen, want Ik ben met u om u te bevrijden, luidt het woord des HEREN'* (Jer. 1:8). Met betrekking tot Paulus zei God tegen Annanias: *'want Ik zal hem (Paulus) tonen, hoeveel hij lijden moet ter wille van mijn naam'* (Hand. 9:16). Zegt dit niet ook iets van de staat van de gelovige van hun tijd? Zetten we dat alles eens tegen de achtergrond van Psalm 119 en toegespitst, tegen de achtergrond van onze tekst. De ervaring van én Jeremia én Paulus, voor als het gaat om het getuigen van het Woord, komt overeen met die van de dichter van Psalm 119 als de laatste in vers 157 spreekt over *talrijke vervolgers en tegenstanders!* Stellen we ons even voor, het gaat hier om gelovigen onder *geloofsgenoten!* Omdat ze de gelovigen (medegelovigen) van hun tijd confronteerden met het Woord waren zij allesbehalve populair. Ze stonden vast in hun tijd niet boven aan de sprekerslijst... Wat heet, zowel Jeremia als Paulus hebben het beiden heel moeilijk gehad. Jeremia zelfs zo erg dat hij direct op het *zingt de HERE, looft de HERE* (Jer. 20:13) uitroept *vervloekt zij de dag waarop ik geboren ben; de dag waarop mij moeder mij baarde zij niet gezegend* (Jer20:14). Wat wil je ook als het volk simpelweg ten aanzien van de gewezen weg zegt *wij willen die niet gaan* en op de waarschuwing van de boodschap van het Woord van de wachter zegt *wij willen niet luisteren.* Komt het u bekend voor? (*Ik berg uw woord niet in mijn hart omdat ik de eigen weg wil gaan...*) En dan Paulus. Wat ligt er niet aan pijn en strijd opgesloten in de woorden: *Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde*

gebracht, ik heb het geloof behouden (2 Tim. 4:7). Wat wil je ook als je als Paulus ziet hoe gemakkelijk men zich laat afbrengen tot een ander evangelie. Gemakkelijk, wat heet: *schielijk* - haastig, snel en wel zo *schielijk* dat Paulus zich erover verbaast. Het Grieks gebruikt voor dat verbazen van Paulus een uiterst sterk begrip (thaumazō) - was het niet *verbijsterend* wat er gebeurde? Paulus stelt, bijkans onthutst - verbaast, vast dat zij die bekend waren gemaakt met het ware evangeliewoord van de Christus zich met welhaast een enthousiasme, in elk geval zonder enig verweer (want dat laatste zit in het Grieks voor *schielijk*, 'zo vlug'), lieten overhalen tot wat geen evangelie is. Ze deserterden simpel weg - het Grieks voor wat bij ons met 'overhalen' is vertaald bergt dat in zich, deserteren. Deserteren in oorlogstijd betekent een niet mis te verstane veroordeling. Hoor God bij Jeremia: *Hoor, gij aarde, zie, Ik breng onheil over dit volk, de vrucht van hun eigen overleggingen, want zij luisteren niet naar mijn woorden, en mijn wet verwerpen zij.* Hoor God via de mond van Paulus: *indien iemand u een evangelie predikt, afwijkend van hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt! Tracht ik thans mensen te winnen, of God? Of zoek ik mensen te behagen? Indien ik nog mensen trachtte te behagen, zou ik geen dienstknecht van Christus zijn.*

Komen we nu (hoewel er veel en veel meer bij beide Schriftgedeelten te zeggen zou zijn) bij ons en onze tijd. Hebt u, heb jij Jezus Christus in uw, jouw leven aangenomen? Welke plaats neemt dan voor ons - u, jou, mij - het Woord in. Het Woord dat als waarachtig bevestigd is toen daar aan het kruis klonk: *het is volbracht*, het waarmerk dat heel het Woord, van Genesis tot en met Openbaring, stempelt? Het Woord dat hout sneed en daarom snijdt! Tweesnijdend scherp, gewrichten en merg vaneen scheidend en omdat het je bij het kruis bepaalt en je daar naakt neerzet, zo moeilijk te accepteren schijnt - wie wil er nou sterven aan zichzelf, meegekruisigd zijn in elk detail van het leven. Het Woord van het kruis, *wel* de enige weg ten leven: *wij willen die niet gaan, wij willen niet luisteren.* Wat nu centraal staat tot in evangelische kring is niet langer het Woord van het kruis, maar het gevoel, de ervaring. Verlustigen in en smachten naar het Woord? Dag en nacht? Het bergen in je hart opdat je niet zondigt? Delen wat de dichter van Psalm 119 van a tot en met z verwoord over het Woord? O ja, rijkdom en voorspoed, genezing en bevrijding waarover niet alleen Psalm 119, maar heel het Woord spreekt, lonkt, maar dan wel graag los van het Woord, zonder prijs. Voor hoevelen van wie zich christen noemen is het Woord al lang niet meer alleen thema van overdenken, Gods waarachtig gespelde boodschap, referentiepunt en wegwijzer, laat staan oorzaak voor 'de vreze des Heren'.

Gaan we, omdat ook wij als de Galaten nieuwtestamentische christenen zijn, nog even terug naar Paulus en de problematiek van zijn tijd, een problematiek die o zo dicht bij de onze staat. Paulus spreekt naar de Galaten toe over een *in verwarring brengen*, wat er op duidt dat er mensen binnen de gemeente zijn, ofwel binnendringen, die daar hun werk van maken. Dit 'in de war brengen' staat haaks op de vrede die God wil geven, *een vrede die alle verstand te boven gaat en je gedachten en harten behoed in Christus Jezus* (Filp. 4:7). Vanuit en met het Woord kun je de verwarring stuiten, zoals Jezus deed: *er staat geschreven* – bolwerken slechten. Maar dan moet je je wel drenken in het Woord, vergelijkbaar met wat de dichter van Psalm 119 aangeeft. *Mijn volk gaat ten gronde door een gebrek aan kennis* (Hos. 4:6); *Indien openbaring ontbreekt verwildert het volk, maar heil hem die de wet bewaart* (Spr. 29:18). Let wel, in het gelezen gedeelte van Jeremia spreekt God nadrukkelijk over: ***mijn*** woorden en ***mijn*** wet – dit ***mijn*** overstijgt het Oude Testament en geldt ook ten aanzien van het Nieuwe Testament tot en met nu.

Vervolgens spreekt Paulus over *het verdraaien van het evangelie van Christus*. Deze woorden hebben iets van 'met voorbedachten rade' dat evangelie *omkeren*. Dat 'omkeren' past bij het begrip *diabolos* (*dooreenwerper*). Een naam voor de duivel die het verwarren bevestigt. Wellicht geeft Paulus daarmee zo een invulling aan het spreken over 'een engel van de hemel', die zich dan voordoet als 'engel van het licht' – *leringen van boze geesten* (1 Tim. 4:1). We hoeven hier maar te denken aan hoe de bemiddeling van engelen juist nu weer (steeds meer) een plaats lijkt in te nemen in evangelisch en charismatische kring. Het is een oud fenomeen dat al bekend was binnen het Judaïsme en daar onder de noemer 'ketterij' viel, een fenomeen dat zich aansluitend manifesteerde in de vergriekste Gnostiek waar Paulus in de tijd van de Galaten al mee temaken had.

Sluiten we vanuit de gelezen Schriftgedeelten onder de noemer van de tekst met het volgende af: Het Woord van God mag dan in al haar verscheidenheid geschreven zijn door verschillende mensen, met een verschillend karakter, in een hen eigen taal en levend in een hen eigen cultuur enzovoort, dit alles voegt niets toe en doet niets af van het onomstotelijke feit dat het Gods woorden – *mijn* woorden zijn en Gods wet *mijn* wet is. In lijn met de profeet Jesaja, die stelde *Het gras verdort, de bloem valt af, maar het woord van onze God houdt eeuwig stand* (Jes. 40:8), zegt de dichter van Psalm 119 *Voor eeuwig, o HERE, houdt uw woord stand in de hemelen* (vers 89).

*Zo zegt de HERE: Gaat staan aan de wegen, en ziet en vraagt naar de oude paden (letterlijk de eeuwige paden – ONVERANDERLIJK), waar toch de goede weg is, opdat gij die gaat en rust vindt voor uw ziel. Welzalig tegenover vervloekt! De keuze is aan ons. Wat doe ik met *het beste bezit*? Geef ik het *de beste plaats* met het oog op *het beste doel*? Heb ik de Christus van de Schriften lief? Juist hier en nu geldt: waakt, zie toe op wat je hebt opdat niemand je kroon neemt. Weet en beseft dat wie het Woord niet op de letter, van alef tot tau, a tot en met z als Gods Woord neemt, gevoel en ervaring verwaart met het evangelie, uiteindelijk Gods doel mist.*

Ik berg uw woord in mijn hart, opdat ik tegen U niet zondige.

Zalig wie het Woord hoort en... het doet.

Amen.